

## **СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА БОЛЬОВІ СИНДРОМИ В ПРАКТИЦІ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА**

Спеціальність: **І7«Терапія та реабілітація»**  
Освітньо-професійна програма: **Фізична терапія, ерготерапія**  
Код компонента в освітній програмі: **ВК 2**  
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**  
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**  
Рік навчання: **2**  
Семестр(и): **ІІІ (осінній)**  
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**  
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3,0 кредитів ECTS (90 год.)**  
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації**  
Підсумковий контроль: **диф.залик**  
Пререквізити: **ОК3, ОК4, ОК7, ОК8, ОК23, ОК24, ОК25, ОК31**

Кафедра/підрозділ: **кафедра неврології з курсом нейрохірургії, м. Харків, вул. О. Шпейєра, 4, Філія Університетська лікарня ХНМУ, 4 поверх поліклінічного корпусу; КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня», м. Харків, пр. Незалежності, 13, 1 поверх (праве крило) 2-поверхової будівлі**

Керівник освітнього компонента: **проф., Некрасова Наталія Олександрівна**  
email: [no.nekrasova@knhmu.edu.ua](mailto:no.nekrasova@knhmu.edu.ua)

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle)  
<https://distance.knhmu.edu.ua/enrol/index.php?id=6567>

### **ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

**Навчальна дисципліна «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності нервової системи»** – це розділ клінічної медицини, який вивчає особливості будови та функціонування різних відділів нервової системи, методики дослідження рухової, чутливої систем, координації, функцій черепно-мозкових нервів, вегетативної нервової системи, кіркових функцій окремо та неврологічного статусу взагалі.

**МЕТА КУРСУ:** вдосконалити знання про особливості будови та функціонування різних відділів нервової системи, оволодіти методикою дослідження неврологічного статусу.

#### **РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:**

- знати анатомо-функціональні особливості та основні синдроми ураження пірамідної, екстрапірамідної, мозочкової, сенсорної систем, черепно-мозкових нервів, інтегративних систем мозку та вегетативної нервової системи;
- володіти методикою дослідження неврологічного статусу;
- пояснювати етіологічні чинники та основні патогенетичні механізми виникнення різних захворювань нервової системи;
- вибирати релевантні методи діагностики в неврології (ЕЕГ, УЗДГ судин головного мозку, ЕНМГ, викликані потенціали, КТ, МРТ тощо), знати їх переваги та діагностичні можливості;
- встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз найбільш поширених захворювань нервової системи;
- доступно доносити власні думки та результати досліджень до професійної та непрофесійної спільноти.

### **ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

**Перелік тем лекцій (10 годин):**

1. Введення в неврологію. Особливості анатомічної будови й функціонування нервової системи. Основи методики дослідження стану нервової системи.
2. Чутлива система. Методика дослідження та синдроми ураження.
3. Біль. Больові синдроми, методи їх диференціації.
4. Довільні рухи. Пірамідна система. Методи дослідження та синдроми ураження. Ознаки центрального та периферичного парезу.
5. Екстрапірамідна система та мозочок. Методи дослідження та синдроми ураження. Види атаксій.
6. Вегетативна нервова системи. Основні її функції та методики їх дослідження. Синдроми ураження.
7. Когнітивні функції. Основні методи дослідження когнітивної сфери. Види уражень. Розлади мовлення. Методика дослідження. Диференціація синдромів порушення мовлення.

#### **Перелік тем практичних занять (20 годин):**

1. Особливості анатомічної будови й функціонування нервової системи. Основи методики дослідження стану нервової системи.
2. Чутлива система. Методика дослідження та синдроми ураження. Види та типи чутливих порушень.
3. Біль, її диференціація, можливості корекції.
4. Довільні рухи. Пірамідна система. Методи дослідження та синдроми ураження. Ознаки центрального та периферичного парезу.
5. Симптомокомплекси ураження кірово- м'язового шляху на різних рівнях.
6. Екстрапірамідна система. Хвороба Пакінсона. Гіперкінетичний синдром. М'язові дистонії.
7. Мозочок та його зв'язки. Методи дослідження та синдроми ураження. Види атаксій.
8. Анатомія, методи дослідження та синдроми ураження I-VI пар черепно-мозкових нервів. Альтернуючі синдроми стовбура мозку.
9. Анатомія, методи дослідження та синдроми ураження VII-XII пар черепно-мозкових нервів. Бульбарний та псевдобульбарний синдроми.
10. Вегетативна нервова системи. Основні її функції та методики їх дослідження. Синдроми ураження.
11. Когнітивні функції. Основні методи дослідження когнітивної сфери. Види уражень.
12. Розлади мовлення. Методика дослідження. Диференціація синдромів порушення мовлення. Методи комунікації з хворими.
13. Ліквородіагностика. Менінгіальний синдром.
14. Особливості дослідження неврологічного статусу у новонароджених та дітей раннього віку.
15. Функціональні методи дослідження в неврології.
16. Особливості методики обстеження при ураженні головного мозку.
17. Особливості методики обстеження при ураженні спинного мозку.
18. Особливості методики обстеження при ураженні периферичної нервової системи.
19. Особливості методики обстеження при ураженні нервово-м'язової передачі.
20. Основи фізичної реабілітації хворих із різними варіантами порушення нервової системи.
21. Практичні навички. Диф. залік.

#### **Перелік тем самостійної роботи здобувача освіти (60 годин)**

1. Введення в неврологію. Особливості анатомічної будови й функціонування нервової системи. Основи методики дослідження стану нервової системи.
2. Рухові системи. Порушення ходи. Види атаксій.
3. Методика дослідження та синдроми ураження рухової системи та системи статички.

4. Чутлива система. Методика дослідження та синдроми ураження.
5. Біль, її диференціація, можливості корекції.
6. Черепні нерви. Методика дослідження та синдроми ураження.
7. Вегетативна нервова системи. Основні її функції та методики їх дослідження, синдроми ураження.
8. Когнітивні функції. Основні методи дослідження когнітивної сфери. Види уражень.
9. Розлади мовлення. Методика дослідження. Диференціація синдромів порушення мовлення. Методи комунікації з хворими.
10. Основи фізичної реабілітації хворих із різними варіантами порушення нервової системи.
11. Підготовка до захисту історії хвороби, складання практичних навичок і диференційованого заліку.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

**Консультації:** онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

**Методи навчання:** лекція, виконання вправ та практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів.

### ОЦІНЮВАННЯ

**Поточна навчальна діяльність (ПНД).** Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ ([https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog\\_apel\\_kontrol.pdf](https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf)). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання здобувачами освіти ХНМУ навчальних занять ([https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol\\_por-vidprac-zaniat.pdf](https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf)).

В кінці вивчення курсу середня оцінка за освітній компонент конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище).

**Індивідуальні завдання (ІЗ)** оцінюються до 10 балів.

**Підсумковий контроль.** Оцінка підсумкове заняття становить від 3 до 5 балів та враховується під час визначення загального балу з дисципліни (ЗНД).

**Оцінка з дисципліни (ОД).**  $ОД = ЗНД + ІЗ$ .

**Оскарження результатів підсумкового контролю** проводиться у встановленому в ХНМУ порядку ([https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog\\_apel\\_kontrol.pdf](https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf)).

### ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**Рекомендації щодо роботи на курсі:** брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

**Відвідування занять.** Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання здобувачами освіти ХНМУ навчальних занять ([https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol\\_por-vidprac-zaniat.pdf](https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf)).

**Академічна доброчесність.** ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку ([https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog\\_ad-1.pdf](https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf)).

**Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту** допускається лише з дозволу викладача.

**Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами.** Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

**Час відповіді викладача:** 24 години.

#### **Технічні вимоги до роботи на курсі:**

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

**Технічна підтримка:** АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

#### **РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА**

1. Неврологія: підручник / І. А. Григорова [та ін.]; ред.: І. А. Григорова, Л. І. Соколова. - К. : Медицина, 2020. - 640 с.
2. Clinical Neurology / Edited by Gryb V.A. – К.: Publishing house Medknyha, 2017.- 288р.
3. Методи обстеження неврологічного хворого: навчальний посібник / Л.І. Соколова, Т.М. Черенко, Т.І. Ілляш та ін. — 2-е видання., К. «Медицина». 2020, - 144 с.
4. Реабілітаційна діагностика в неврології: Навчальний посібник/ Кальонова І.В., Богдановська Н.В., К. «Університетська книга», 2023.- 178 с.
5. Клінічна неврологія. Курс лекцій/ Копчак О.О., Бачинська Н.Ю., Худенко Л.І. та ін., «Книга плюс», 2023. – 208 с.
6. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи./ Маруненко І.М., Неведомська Є.О., Волковська Г.І., «Центр учбової літератури», 2020. – 184 с.
7. Топічна діагностика патології нервової системи. Алгоритм діагностичного пошуку / За ред. Шкробот С.І., «Укрмедкнига», 2019. - 156 с.
8. Головний біль. Навчальний посібник / Боженко М.І., Негрич Т., Боженко Н.Л. «Медкнига», 2019. - 48 с.
9. Гострі та невідкладні стани в неврології / За редакцією Погорелова О.В., «Медкнига», 2017. - 140 с.
10. Діагностичні алгоритми в неврології / За ред. В.А. Гриб, Н.П. Яворської, «Медкнига», 2017. - 48 с.

В.о. зав. кафедри неврології  
з курсом нейрохірургії  
Професорка, д. мед. н.

Наталія НЕКРАСОВА